

Bruksela, 9 grudnia 2024 r.
(OR. en)

16694/24

AGRI 875
AGRILEG 455
AGRIFIN 144
AGRISTR 97
AGRIORG 180

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	9 grudnia 2024 r.
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie ukierunkowanej na rolników wspólnej polityki rolnej po roku 2027

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie ukierunkowanej na rolników wspólnej polityki rolnej po roku 2027, zatwierdzone przez Radę na jej 4066. posiedzeniu, które odbyło się w dniach 9–10 grudnia 2024 r.

Konkluzje Rady

w sprawie ukierunkowanej na rolników wspólnej polityki rolnej po roku 2027:

w kierunku konkurencyjnego, odpornego na kryzysy, zrównoważonego, przyjaznego dla rolników i opartego na wiedzy rolnictwa UE

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

1. UWZGLĘDNIAJĄC prawnie wiążące cele wspólnej polityki rolnej (WPR) określone w art. 39 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z którymi WPR po 2027 r. musi zwiększać wydajność rolnictwa, zapewniając w ten sposób odpowiedni poziom życia ludności wiejskiej, stabilizować rynki, gwarantować dostępność dostaw i zapewniać konsumentom rozsądne ceny.
2. DOSTRZEGAJĄC cele horyzontalne zawarte w Traktacie o Unii Europejskiej i TFUE, w tym w art. 11 TFUE, które mają zastosowanie do wszystkich polityk, a zatem również do WPR.
3. ZWAŻYWSZY, że w przyszłym roku Komisja przedstawi wnioski dotyczące kolejnych wieloletnich ram finansowych, które mają one ogromne znaczenie dla polityki rolnej i polityk rozwoju obszarów wiejskich. Niniejsze konkluzje pozostają bez uszczerbku dla wyniku negocjacji dotyczących tych ram.
4. PRZYWOŁUJĄC konkluzje Rady Europejskiej przyjęte 31 maja 2022 r., w których podkreślono znaczenie WPR dla zwiększania przez UE bezpieczeństwa żywnościowego, oraz konkluzje Rady Europejskiej przyjęte 22 marca 2024 r., w których podkreślono zasadniczą rolę WPR w kształtowaniu odpornego i zrównoważonego sektora rolnego zapewniającego bezpieczeństwo żywnościowe, strategiczną autonomię Unii i wartość dynamicznych społeczności wiejskich. W konkluzjach podkreślono także, że rolnicy potrzebują stabilnych i przewidywalnych ram, również po to, by ułatwić im sprostanie wyzwaniom środowiskowym i klimatycznym.

5. PRZYPOMINAJĄC, że przyjęcie nowych wymogów obecnej WPR wzbudziło poważne obawy w środowisku rolniczym oraz że współprawodawcy odpowiedzieli na nie, zmieniając niektóre podstawowe wymogi WPR.
6. ODNOSZĄC SIĘ do konkluzji Rady w sprawie długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE, zatwierdzonych 20 listopada 2023 r. podczas prezydencji hiszpańskiej.
7. ODNOSZĄC SIĘ do konkluzji prezydencji w sprawie przyszłości rolnictwa w UE, które poparło 26 państw członkowskich i które przyjęto 24 czerwca 2024 r. podczas prezydencji belgijskiej.
8. PRZYPOMINAJĄC o programie strategicznym przyjętym 27 czerwca 2024 r., w którym określono priorytety polityczne UE na lata 2024–2029, a wśród nich priorytet, by Unia Europejska promowała konkurencyjny, zrównoważony i odporny sektor rolny w dalszym ciągu zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe i istnienie dynamicznych społeczności wiejskich. W programie podkreślono również, że należy wzmocnić pozycję rolników w łańcuchu dostaw żywności, a jednocześnie nadal chronić przyrodę i odwracać degradację ekosystemów oraz wzmacniać odporność wodną w całej Unii.
9. PRZYJMUJĄC DO WIADOMOŚCI wytyczne polityczne na następną kadencję Komisji Europejskiej (2024–2029) opublikowane 18 lipca 2024 r., w których podkreślono znaczenie budowania konkurencyjnego, zrównoważonego i odpornego rolnictwa i systemu żywnościowego; podkreślono, że sprawiedliwe i wystarczające dochody rolników mają zasadnicze znaczenie; stwierdzono, że trzeba nagradzać rolników, którzy pracują z przyrodą, zachowują różnorodność biologiczną i naturalne ekosystemy oraz przyczyniają się do dekarbonizacji naszej gospodarki w dążeniu do osiągnięcia neutralności emisyjnej do 2050 r.; wezwano do ochrony suwerenności żywnościowej Europy oraz wspomniano o potrzebie nowej europejskiej strategii odporności wodnej, aby zapewnić właściwe zarządzanie źródłami wody.
10. PRZYJMUJĄC DO WIADOMOŚCI wyniki innych inicjatyw dotyczących przyszłości WPR, takich jak opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „W kierunku wspólnej polityki rolnej (WPR) po 2027 r.” oraz sprawozdanie ze strategicznego dialogu na temat przyszłości rolnictwa w UE.

Przyszła WPR: ukierunkowana na rolników i nagradzająca ich starania

11. **PODKREŚLA**, że wspierany przez WPR sektor rolny UE zapewnia wszystkim obywatelom UE żywność i podstawowe dobra publiczne, stanowiące fundament europejskiej gospodarki i społeczeństwa, o wysokiej jakości i przystępnych cenach oraz odgrywa strategiczną rolę w utrzymywaniu rentowności i zróżnicowania obszarów wiejskich i działalności rolniczej w całej Unii, zachowaniu bezpieczeństwa żywnościowego, europejskiego stylu życia, tradycji kulturowych i ekosystemów.
12. **KŁADZIE NACISK** na znaczenie, jakie dla pomyślnej realizacji wzmocnionych celów polityki ma oparte na zaufaniu partnerstwo z rolnikami oraz potrzeba umieszczenia ich interesów w centrum WPR. **PODKREŚLA**, że WPR powinna nadal istnieć jako wspólny instrument polityki o znaczeniu strategicznym, w szczególności w kontekście jej niezastąpionego wkładu w bezpieczeństwo żywnościowe i bezpieczeństwo żywności w Europie i na świecie. **UWYPUKLA** konieczność spójności i synergii między różnymi obszarami polityki oraz właściwej oceny skutków regulacji dla rolnictwa i obszarów wiejskich.
13. Nie przesądzając o kształcie kolejnych wieloletnich ram finansowych, **ODNOTOWUJE**, że WPR potrzebuje specjalnych i odpowiednich zasobów i instrumentów, aby skutecznie realizować swoje różne cele, oraz że sprawiedliwy podział wsparcia w ramach WPR, w szczególności płatności bezpośrednich, między państwa członkowskie jest kwestią wrażliwą i wymagającą znalezienia odpowiedniego rozwiązania;
14. **ZAUWAŻA**, że w WPR możliwe jest rozdzielanie funduszy rolnych na podstawie polityki, w związku z czym **ZACHEŃCA** do utrzymania odrębnej i niezależnej WPR obejmującej dwa filary o zwiększonej spójności.
15. **APELUJE** o wprowadzenie silnych środków w pierwszym filarze, w którym płatności bezpośrednie, wsparcie dochodów związane z produkcją i interwencje sektorowe wspierają stabilność dochodów rolników, zachęcają ich do udziału w zielonej transformacji, a środki rynkowe pełnią rolę siatki bezpieczeństwa w czasach kryzysu.

16. **PODKREŚLA** potrzebę kontynuowania silnych środków w drugim filarze, poświęconych rozwojowi obszarów wiejskich poprzez wspieranie ich rentowności za pomocą instrumentów, które obejmują działalność rolniczą i pozarolniczą, oraz wykorzystanie instrumentów finansowych, również w celu przyczynienia się do zielonej transformacji.

Zwiększanie konkurencyjności i poprawa pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym

17. **PODKREŚLA**, że oprócz utrzymania orientacji rynkowej WPR, istnieje potrzeba poprawy funkcjonowania łańcucha dostaw żywności, podziału wartości dodanej i wynagrodzenia rolników, co można osiągnąć poprzez zwiększenie przejrzystości, poprawę zawierania umów, organizacji i współpracy w sektorze rolnym, promowanie porozumień w sprawie zrównoważonego rozwoju i krótkich łańcuchów wartości oraz walkę z nieuczciwymi praktykami handlowymi.
18. **UWYPUKLA** znaczenie stabilności dochodów rolników, do czego potrzebne jest ustalenie podstawowej kwoty wsparcia dochodu, aby utrzymać opłacalną pod względem gospodarczym i konkurencyjną działalność rolniczą i produkcję żywności we wszystkich regionach UE.
19. **PODKREŚLA** znaczenie gospodarstw rodzinnych, w tym małych, które stanowią podstawowy atut europejskiego modelu rolnictwa, i **WZYWA** do wprowadzenia specjalnych i prostych środków wspierających ich działalność rolniczą, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i lokalnej.
20. **DOSTRZEGA** negatywną tendencję polegającą na starzeniu się populacji rolników oraz znaczenie wystarczającej wymiany pokoleń i większego udziału kobiet – jest to niezbędne do zapewnienia ciągłości produkcji rolnej i rentowności obszarów wiejskich, dlatego **WZYWA** do dalszego wzmacniania wsparcia dla młodych rolników, aby: pomóc im w rozpoczęciu lub kontynuowaniu działalności rolniczej; ułatwić dostęp do zasobów finansowych i gruntów rolnych; zachęcać do przekazywania gospodarstw rolnych w celu zwiększenia atrakcyjności rolnictwa dla młodszego pokolenia i nowych podmiotów.
21. **ZWRACA UWAGĘ** na fakt, że do wspierania konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju w całym łańcuchu żywnościowym oraz do poprawy infrastruktury na obszarach wiejskich potrzebne jest wsparcie inwestycji. **AKCENTUJE** potrzebę lepszego dostępu do finansowania i dalszego ułatwiania korzystania z instrumentów finansowych.

22. **PODKREŚLA**, że rolnictwo na obszarach z ograniczeniami naturalnymi wymaga większego wysiłku, a utrzymanie działalności rolniczej i obecności człowieka jest w sposób oczywisty niezbędne dla równowagi ekologicznej, społecznej i gospodarczej tych obszarów. W związku z tym rolnicy mogą otrzymać rekompensatę za swój wysiłek, dodatkowe koszty i dochody utracone na tych obszarach.
23. **DOSTRZEGA** szczególny charakter i potrzeby rolnictwa na wyspach i w państwach wyspiarskich, na obszarach o wysokiej gęstości zaludnienia, obszarach górskich, w regionach oddalonych, regionach północnych, a także – zgodnie z art. 349 TFUE – regionach najbardziej oddalonych UE, które wymagają szczególnego traktowania.

Przyjazny dla rolników model realizacji

24. **UZNAJE**, że oparty na wynikach model realizacji funduszy WPR zapewnia państwom członkowskim elastyczność, a zatem powinien zostać utrzymany, ale **PODKREŚLA**, że istniejące przepisy i procedury doprowadziły do niepotrzebnych obciążeń administracyjnych i wymogów zarówno dla rolników, jak i administracji krajowych, w związku z czym **WZYWA** do opracowania bardziej strategicznych, znacznie mniej skomplikowanych, spójnych i łatwych do wdrożenia oraz bardziej przyjaznych dla rolników przepisów dotyczących planów strategicznych WPR, przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności. **PODKREŚLA**, że konieczne jest dalsze udoskonalenie architektury WPR opartej na wynikach.
25. **WZYWA** do pilnego uproszczenia i przyspieszenia procedury zatwierdzania i zmiany planów strategicznych WPR, tak by koncentrowała się na ich strategicznym charakterze i prezentowała ograniczony poziom szczegółowości, a tym samym umożliwiała szybkie przyjmowanie planów i reagowanie na szczególne potrzeby i zmieniające się okoliczności.
26. **ZWRACA UWAGĘ**, że dalszy rozwój i wykorzystanie technologii cyfrowych powinny mieć na celu zmniejszenie obciążenia administracyjnego zarówno rolników, jak i administracji, dzięki ułatwianiu w coraz większym stopniu monitorowania i kontroli, zmniejszenie obowiązków rolników w zakresie sprawozdawczości i dokumentacji oraz uproszczenie wymogów dotyczących oceny jakości.

27. **PODKREŚLA**, że system monitorowania i oceny powinien być bardziej skuteczny, przejrzysty i uproszczony pod względem zestawu wskaźników, niezbędnych szczegółów systemu kontroli i sankcji oraz oceny planów strategicznych WPR, i nie może zwiększać konieczności kontroli na miejscu. Uważa, że należy ponownie przeanalizować system kwot jednostkowych, w szczególności w odniesieniu do środków nieobjętych ZSZK.

Dalsze zachęcanie rolników do transformacji ekologicznej, by zwiększyć zrównoważony charakter sektora rolnego

28. **PODKREŚLA** kluczową i aktywną rolę, jaką rolnictwo i rolnicy odgrywają w transformacji ekologicznej, i **ZAZNACZA**, że w dziedzinie rolnictwa to WPR w największym stopniu przyczyniła się do realizacji celów klimatycznych i środowiskowych UE.
29. **STWIERDZA**, że transformację ekologiczną można osiągnąć jedynie we współpracy z rolnikami, w związku z czym **PODKREŚLA**, że należy ich odpowiednio zachęcać do stosowania odpowiedzialnych ekologicznie praktyk produkcji rolnej i zainteresować ich tym poprzez wynagradzanie ich za ich usługi ekosystemowe powyżej poniesionych kosztów i utraconych dochodów.
30. **UZNAJE**, że właściwe funkcjonowanie i ochrona ekosystemów mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego, dlatego WPR musi nadal przyczyniać się do takiej transformacji sektora rolnictwa, dzięki której będą w nim stosowane bardziej zrównoważone praktyki pomagające w realizacji unijnych celów w zakresie klimatu, różnorodności biologicznej, środowiska, rolnictwa ekologicznego, dobrostanu zwierząt i innych celów w zakresie zrównoważonego rozwoju, oraz **PRZYPOMINA** o potrzebie zapewnienia właściwej równowagi między względami zrównoważonego rozwoju w obszarach gospodarczym, społecznym i środowiskowym, co sprawia, że działanie na rzecz usług ekosystemowych staje się atrakcyjne.
31. **PRZYPOMINA** o tym, że emisje z rolnictwa wynikają również z procesów naturalnych, a zatem w sektorze rolnym istnieją naturalne ograniczenia możliwości redukcji emisji gazów cieplarnianych. **PODKREŚLA**, że w zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa mogą pomóc rozwiązania oparte na badaniach naukowych i innowacjach.

32. PRZYPOMINA o tym, że przestrzeganie niektórych norm warunkowości sprawia niektórym rolnikom trudność, w związku z czym PODKREŚLA potrzebę takiej modyfikacji przepisów, aby były łatwiejsze do realizacji, a rolnikom łatwiej było ich przestrzegać.
33. PRZYPOMINA, że w celu zwiększenia wkładu sektora rolnego w realizację celów w zakresie klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt wprowadzono ekoschematy; oraz WZYWA do wzmocnienia roli tych środków jako głównego narzędzia transformacji ekologicznej w ramach pierwszego filaru. PODKREŚLA, że aby w pełni wykorzystać potencjał ekoschematów, należy zbadać możliwości ich usprawnienia i uproszczenia wymogów, aby ułatwić praktyczne wdrażanie, a jednocześnie pozostawić państwom członkowskim elastyczność niezbędną do uwzględnienia swojej specyfiki.
34. UZNAJE, że instrumentem kluczowym dla ochrony środowiska i promowania zrównoważonych praktyk rolniczych są opierające się na zachętach dobrowolne środki rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach drugiego filaru, a zatem należy je dalej rozwijać.
35. UWAŻA, że rolników należy zachęcać i wspierać, by stosowali innowacyjne, inteligentne technologie, a także praktyki agroekologiczne i techniki węglochłonne, które mogą dodatkowo przyczynić się do realizacji celów klimatycznych i środowiskowych oraz ułatwić transformację ekologiczną.

Odporność unijnego rolnictwa na kryzysy: zarządzanie ryzykiem i postępowanie w sytuacjach kryzysowych

36. PRZYPOMINA, że rosnąca liczba kryzysów naturalnych i związanych z rynkiem, takich jak nadzwyczajne zdarzenia pogodowe, częstsze i bardziej nasilone choroby zwierząt i występowanie agrofagów, wysokie koszty nakładów, zakłócenia wynikające z zewnętrznych wstrząsów rynkowych, spowodowały poważne straty i szkody oraz znacznie pogorszyły konkurencyjność i odporność sektora;
37. PODKREŚLA potrzebę podnoszenia świadomości, lepszego przystosowania się do zmiany klimatu oraz dalszego propagowania wśród rolników środków zapobiegania ryzyku i gotowości na skutki zmiany klimatu, a także stosowania odpowiednich narzędzi i strategii zarządzania ryzykiem, bez zakłócania rozwiązań rynkowych. ZWRACA UWAGĘ, że należy dalej rozwijać środki zarządzania ryzykiem, aby zwiększyć odporność sektora i uwzględnić szeroki zakres elastycznych środków w zakresie ubezpieczeń i funduszy ubezpieczeń wzajemnych, które są atrakcyjne dla beneficjentów.

38. UZNAJE, że woda jest jednym z zasobów kluczowych dla produkcji rolnej i PODKREŚLA, jak ważne jest zwiększenie odporności jednolitych części wód, dostępności wody i ulepszenie gospodarki wodnej w UE. ZACHĘCA Komisję do uwzględnienia specyficznych potrzeb rolnictwa w obecnych i przyszłych inicjatywach związanych z wodą.
39. PODKREŚLA potrzebę poprawy istniejących ram polityki reagowania na kryzysy poprzez wprowadzenie bardziej elastycznych przepisów, które dadzą państwom członkowskim i Komisji Europejskiej uprawnienia do odpowiadania na sytuacje kryzysowe w sposób reaktywny, szybki, sprawny, przejrzysty i niedyskryminacyjny, by złagodzić negatywne skutki dla sektora rolnictwa.
40. WZYWA do zapewnienia państwom członkowskim większej elastyczności w korzystaniu z instrumentów WPR do celów reagowania na regionalne lub krajowe sytuacje kryzysowe.
41. UWAŻA, że rozporządzenie o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych zapewnia właściwy zestaw narzędzi prawnych do wspierania rolników dotkniętych różnego rodzaju sytuacjami kryzysowymi, ale PODKREŚLA potrzebę przyspieszenia i uproszczenia procedur udzielania rolnikom nadzwyczajnego wsparcia.

Zielona transformacja: rolnictwo oparte na wiedzy, podążające za badaniami naukowymi i innowacjami

42. PODKREŚLA, że badania naukowe i innowacje należą do głównych sił napędowych zrównoważonej i konkurencyjnej produkcji i takiego przetwórstwa w sektorze rolno-spożywczym oraz odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu zrównoważonej, bezpiecznej, zdrowej, bogatej w składniki odżywcze i przystępnej cenowo żywności.
43. UZNAJE ważną rolę i skuteczność systemów wiedzy i innowacji w rolnictwie (AKIS) w rozwoju rolnictwa opartego na wiedzy oraz znaczne postępy poczynione przez unijną sieć WPR we wzmacnianiu systemu wiedzy na temat środowiska i klimatu.
44. PODKREŚLA rolę gospodarki o obiegu zamkniętym i biogospodarki we wspieraniu skutecznego wykorzystywania zasobów biologicznych, innowacyjnych metod i praktyk opartych na zasobach przyrody, by ułatwić zieloną transformację w sektorach rolnictwa i leśnictwa, oraz DOSTRZEGA znaczenie WPR w tym względzie. PODKREŚLA, że nowa WPR powinna nadal propagować, dywersyfikować i integrować rolę biomasy jako głównego źródła odnawialnego węgla.

45. DOSTRZEGA trudności finansowe związane z inwestowaniem w innowacje i ODNOTOWUJE, że brak dostępu do wiedzy utrudnia przyjmowanie różnych zrównoważonych technologii. PODKREŚLA potrzebę badań stosowanych i takich rozwiązań technicznych i innowacji, które będą odzwierciedlać różnorodność sektora, dzięki czemu wywrą odczuwalny wpływ i silniej zaangażują w proces innowacji rolników, leśników i inne strony na obszarach wiejskich.

46. ZWRACA SIĘ do nowej Komisji, by uwzględniła niniejsze konkluzje podczas przygotowywania wizji rolnictwa i żywności w pierwszych 100 dniach swojego mandatu.
47. WZYWA nową Komisję, by uwzględniła niniejsze konkluzje podczas przygotowywania wniosków ustawodawczych dotyczących wspólnej polityki rolnej po 2027 r., i PODKREŚLA potrzebę ich przyjęcia w odpowiednim terminie, aby zapewnić wystarczająco dużo czasu na przeprowadzenie procedury współdecyzji. PRZYPOMINA Komisji, że współprawodawcy ponoszą polityczną odpowiedzialność za decyzje dotyczące polityki ujęte w środkach ustawodawczych WPR.
